PM 28.1.2004

Č.j. S 234/03-94/04-ORP V Brně dne 8. ledna 2004

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ve správním řízení č.j. S 234/03 zahájeném dne 10. listopadu 2003 podle § 18 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), v platném znění, ve spojení s § 21 zákona č.143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, na návrh společností Česká spořitelna, a.s., se sídlem Praha 4, Olbrachtova 1929/62, PSČ 140 00, IČ: 452 44 782, Československá obchodní banka, a.s., se sídlem Praha 1 – Nové Město, Na Příkopě 854/14, PSČ 115 20, IČ: 000 01 350, Eurotel Praha, spol. s r.o., se sídlem Praha 4, Vyskočilova čp. 1442/1b, PSČ 140 21, IČ: 152 68 306 a STÁTNÍ TISKÁRNA CENIN, státní podnik, se sídlem Praha 1, Růžová 6, čp. 943, PSČ 110 00, IČ: 000 01 279, ve správním řízení na základě plných mocí zastoupených Mgr. Markem Kreislem LL.M., advokátem v Baker & Mckenzie v.o.s., se sídlem Praha 1, Klimentská čp. 1216, č. or. 46, PSČ: 110 02, ve věci určení dle § 7 odst. 2 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, zda dohoda obsažená v čl. 9.2 „Smlouvy mezi akcionáři První certifikační autority, a.s.“ uzavřené dne 30. října 2003 mezi společnostmi Česká spořitelna, a.s., se sídlem Praha 4, Olbrachtova 1929/62, PSČ 140 00, IČ: 452 44 782, Československá obchodní banka, a.s., se sídlem Praha 1 – Nové Město, Na Příkopě 854/14, PSČ 115 20, IČ: 000 01 350, Eurotel Praha, spol. s r.o., se sídlem Praha 4, Vyskočilova čp. 1442/1b, PSČ 140 21, IČ: 152 68 306 a STÁTNÍ TISKÁRNA CENIN, státní podnik, se sídlem Praha 1, Růžová 6, čp. 943, PSČ 110 00, IČ: 000 01 279 a a PVT, a.s., se sídlem Praha 9 – Libeň, Kovanecká 30/2124, PSČ 190 00, IČ: 000 25 500, podléhá zákazu podle § 3 až 6 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů vydává toto

r o z h o d n u t í :

Určuje se, že dohoda obsažená v čl. 9.2 bodu 9 „Smlouvy mezi akcionáři První certifikační autority, a.s.“ uzavřené dne 30. října 2003 mezi společnostmi Česká spořitelna, a.s., se sídlem Praha 4, Olbrachtova 1929/62, PSČ 140 00, IČ: 452 44 782, Československá obchodní banka, a.s., se sídlem Praha 1 – Nové Město, Na Příkopě 854/14, PSČ 115 20, IČ: 000 01 350, Eurotel Praha, spol. s r.o., se sídlem Praha 4, Vyskočilova čp. 1442/1b, PSČ 140 21, IČ: 152 68 306, STÁTNÍ TISKÁRNA CENIN, státní podnik, se sídlem Praha 1, Růžová 6, čp. 943, PSČ 110 00, IČ: 000 01 279 a PVT, a.s., se sídlem Praha 9 – Libeň, Kovanecká 30/2124, PSČ 190 00, IČ: 000 25 500, ve znění … (obchodní tajemství), podléhá zákazu dohod narušujících soutěž dle § 3 až 6 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské

soutěže a o změně některých zákonů, neboť může vést k narušení hospodářské soutěže na relevantním trhu poskytování služeb kvalifikovaných certifikátů pro oblast elektronického podpisu prostřednictvím akreditovaného poskytovatele certifikačních služeb a trhu poskytování služeb jiných certifikátů než kvalifikovaných certifikátů pro oblast elektronického podpisu prostřednictvím poskytovatele certifikačních služeb, za předpokladu, že podíl akcionářů První certifikační autority, a.s., se sídlem Praha 9, Libeň, Podvinný mlýn 2178/6, PSČ 190 00, IČ: 264 39 395 na poptávkové straně trhu poskytování služeb kvalifikovaných certifikátů pro oblast elektronického podpisu prostřednictvím akreditovaného poskytovatele certifikačních služeb a trhu poskytování služeb jiných certifikátů než kvalifikovaných certifikátů pro oblast elektronického podpisu prostřednictvím poskytovatele certifikačních služeb nepoklesne pod 5%.

O d ů v o d n ě n í :

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) obdržel dne 10.11.2003 podání společností Česká spořitelna, a.s., se sídlem Praha 4, Olbrachtova 1929/62, PSČ 140 00, IČ: 452 44 782 (dále jen „Česká spořitelna“), Československá obchodní banka, a.s., se sídlem Praha 1 – Nové Město, Na Příkopě 854/14, PSČ 115 20, IČ: 000 01 350 (dále jen „ČSOB“), Eurotel Praha, spol. s r.o., se sídlem Praha 4, Vyskočilova čp. 1442/1b, PSČ 140 21, IČ: 152 68 306, (dále jen „ Eurotel“) a společnosti STÁTNÍ TISKÁRNA CENIN, státní podnik, se sídlem Praha 1, Růžová 6, čp. 943, PSČ 110 00, IČ: 000 01 279 (dále jen „Státní tiskárna cenin“) podané na základě plné moci Mgr. Markem Kreislem LL.M., advokátem v Baker & McKenzie v.o.s., se sídlem Praha 1, Klimentská čp. 1216, č.or.46, PSČ: 110 02 (dále jen „právní zástupce“), označené jako „Návrh na určení podle ust. § 3 odst. 2 zákona o ochraně hospodářské soutěže (dále jen „zákon“)“. Dopisem ze dne 26.11.2003 (viz str. 322 správního spisu) právní zástupce výše uvedených společností upřesnil znění návrhu v tom smyslu, že předmětem určení dle § 7 odst. 2 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (dále jen „zákon“) má být, zda se v případě bodu 9 Smlouvy mezi akcionáři První certifikační autority, a.s.“ (dále jen „Smlouva“), tak, jak je definována v podání ze dne 6.11.2003, nejedná o dohodu zakázanou podle § 3 až 6 zákona. Dopisem ze dne 12.12.2003 se k návrhu na zahájení řízení připojila rovněž společnost PVT, a.s., se sídlem Praha 9 – Libeň, Kovanecká 30/2124, PSČ 190 00, IČ: 000 25 500 (dále jen „PVT“).

Na základě obdrženého návrhu bylo zahájeno správní řízení č.j. S 234/03, jehož účastníky jsou společnosti Česká spořitelna, ČSOB, Eurotel, Státní tiskárna cenin a PVT (dále též jen „účastníci řízení“). Všichni účastníci řízení byli ve správním řízení zastoupení Mgr. Markem Kreislem LL.M.

Součástí návrhu bylo mimo jiné zdůvodnění účastníků řízení - akcionářů společnosti První certifikační autorita, a.s., se sídlem Praha 9, Libeň, Podvinný mlýn 2178/6, PSČ 190 00, IČ: 264 39 395 (dále jen „I.CA“) – zakotvení ustanovení čl. 9.2 Smlouvy mezi akcionáři první certifikační autority, a.s.“ (dále jen „Smlouva“) a dále argumentace účastníků řízení, proč se v daném případě nejedná o dohodu narušující soutěž ve smyslu § 3 až 6 zákona – viz dále část rozhodnutí „Zjištěné skutečnosti“ str. 6 a násl. K návrhu byla přiložena rovněž Smlouva ze dne 30.10.2003 a vzhledem ke skutečnosti, že současně s návrhem na určení byl podán „Návrh na zahájení řízení ohledně žádosti o schválení koncentrace“ rovněž další podklady, např. dotazník k povolení spojení, Smlouva o převodu akcií apod.

Dne 9.11.2003 proběhlo ústní jednání s účastníky řízení, v jehož rámci projevil právní zástupce účastníků řízení vůli, aby předmětem určení byl toliko čl. 9.2 bodu 9 Smlouvy a nikoliv obsah bodu 9 nebo Smlouvy jako celku. Úřad považuje za nutné zdůraznit, že předmětem určení byla toliko ustanovení Smlouvy specifikovaná účastníky řízení, respektive jejich právním zástupcem ve znění předloženém k datu 10.11.2003, bez ohledu na jakékoliv změny, dodatky či přílohy, které byly učiněny následně nebo mohou být učiněny kdykoliv v budoucnu, nebo které nebyly Úřadu ve správním řízení účastníkem předloženy

V rámci správního řízení si dále Úřad od účastníků řízení za účelem zjištění skutečného stavu věci vyžádal doplňující informace k obsahu Smlouvy a to zejména ve vztahu k dotčenému ustanovení Smlouvy a rovněž další podklady od soutěžitelů zejména za účelem vymezení relevantního trhu.

V souladu s § 33 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, v platném znění (správní řád), bylo účastníku řízení umožněno seznámit se s podklady pro rozhodnutí a vyjádřit se ke způsobu jejich zjištění. Za tímto účelem Úřad účastníka řízení pozval na jednání, které se mělo uskutečnit dne 6.1.2004. Účastníci řízení svého práva nevyužili a rovněž nesdělili, že svého práva využít nehodlají, nebo že žádají o přiznání náhradního termínu k seznámení.

Popis rozhodných skutečností

Účastníci řízení

Společnost **Česká spořitelna** je zapsána v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl B, vložka 1171. Do obchodního rejstříku byla zapsána dne 30.12.1991. Předmětem podnikání je dle výpisu z obchodního rejstříku zejména provádění bankovních obchodů a poskytování bankovních služeb v tuzemsku i ve vztahu k zahraničí podle právních předpisů pro činnost bank, zejména pak tyto činnosti – investování do cenných papírů na vlastní účet, finanční pronájem, platební styk a zúčtování, vydávání platebních prostředků, např. platebních karet, poskytování šeků, poskytování záruk, poskytování akreditivů, obstarávání inkasa, obchodování na vlastní účet nebo na účet klienta s devizovými hodnotami, v oblasti termínovaných obchodů a opcí včetně kursových a úrokových obchodů s převoditelnými cennými papíry, účast na vydávání akcií a poskytování souvisejících služeb, finanční makléřství apod.

Společnost **ČSOB** je zapsána v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl BXXXVI, vložka 46. Do obchodního rejstříku byla zapsána 21.12.1964. Předmětem podnikání je dle výpisu z obchodního rejstříku provádění všech bankovních obchodů a poskytování všech bankovních a finančních služeb a služeb s těmito službami souvisejícími, v tuzemsku i ve vztahu k zahraničí v rozsahu vymezeném právními předpisy a povolením České národní banky působit jako banka.

Společnost **Eurotel** je zapsána v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 1504. Do obchodního rejstříku byla zapsána dne 9.4.1991. Předmětem podnikání společnosti je dle výpisu z obchodního rejstříku zejména koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej, vydavatelská činnost, konzultační a školící činnost v oblasti telekomunikační a výpočetní techniky, zprostředkovatelská činnost v oblasti telekomunikační a výpočetní techniky, zřizování, poskytování telekomunikačních služeb,

poskytování půjček a úvěrů z vlastních zdrojů, zprostředkovatelská činnost v oblasti obchodu a služeb v režimu živnosti volné, reklamní činnost a marketing, zřizování a provozování veřejné mobilní telekomunikační sítě v pásmu 450 MHz, zřizování a provozování veřejné mobilní telekomunikační sítě ve standardu GSM, poskytování veřejné telefonní služby prostřednictvím veřejné mobilní telekomunikační sítě, zřizování a provozování veřejné mobilní telekomunikační sítě ve standardu UMTS, zřizování a provozování veřejné pevné telekomunikační sítě s využitím pevných přístupových sítí typu P-MP ve vyhrazeném kmitočtovém úseku pásma 3,5 GHz, poskytování veřejné telefonní služby prostřednictvím veřejné pevné telekomunikační sítě.

Společnost **Státní tiskárna cenin** je zapsána v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl ALX, vložka 296. Do obchodního rejstříku byla zapsána dne 30.6.1989. Předmětem podnikání společnosti je dle výpisu z obchodního rejstříku zejména příprava a tisk bankovek, cenin, cenných papírů, státních dokumentů, a dokladů a státně důležitých tiskopisů, které vyžadují ochranu opřed zneužitím, poradenská a konzultační činnost v oblasti informačních a komunikačních technologií, školící činnost v oblasti informačních a komunikačních technologií, zprostředkovatelská činnost v oblasti informačních a komunikačních technologií, poskytování software a poradenství v oblasti hardware a software, zpracování dat, služby databank, správa sítí apod.

Společnost **PVT** je zapsána v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl B, vložka 495. Do obchodního rejstříku byla zapsána dne 1.1.1991. Předmětem podnikání společnosti je dle výpisu z obchodního rejstříku zejména automatizované zpracování dat, poskytování software (prodej hotových programů na základě smlouvy s autory nebo vyhotovování programů na zakázku), výroba, instalace a opravy elektrických strojů a přístrojů, výroba, instalace a opravy elektronických zařízení, poskytování technických služeb k ochraně majetku, koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej, poskytování telekomunikačních služeb, montáž, údržba a servis telekomunikačních zařízení, polygrafická výroba, poskytování ubytování, vnitrostátní zasílatelství, projektování elektrických zařízení, projektování a vytváření informačních systémů včetně zpracování informací apod.

Smlouva mezi akcionáři První certifikační autority, a.s.

Na základě „Smlouvy o převodu akcií“ (není předmětem určovacího řízení), která byla dne 30.10.2003 uzavřena mezi společností PVT jako prodávajícím a společnostmi Česká spořitelna, ČSOB, Eurotel a Státní tiskárna cenin jako kupujícími, se společnosti Česká spořitelna, ČSOB a Eurotel stávají vlastníky 465 ks akcií každá, Státní tiskárna cenin vlastníkem 140 ks akcií z celkového počtu 2000 ks akcií společnosti I.CA, přičemž prodávající - PVT - zůstane vlastníkem rovněž 465 ks akcií.

Dne 30.10.2003 uzavřeli akcionáři I.CA „Smlouvu mezi akcionáři První certifikační autority, a.s.“, která blíže upravuje jejich vzájemná práva a povinnosti, orgány společnosti apod. Smlouva je členěna do 19 bodů, jimiž jsou předmět Smlouvy, představenstvo, dozorčí rada, rozhodování na valné hromadě, omezení převoditelnosti akcií, předkupní právo, zisk společnosti a jeho rozdělení, rozšíření a snížení počtu akcionářů, další závazky stran, doba účinnosti, odstoupení, jiná ukončení Smlouvy, mlčenlivost, doručování písemností, součinnost a informování, stejnopisy, změny Smlouvy, řešení sporů, oddělitelnost, rozhodné právo a účinnost Smlouvy.

Předmětem určení jsou ustanovení Smlouvy obsažená v bodu 9 označeném jako „Další závazky stran“, konkrétně čl 9.2 Smlouvy, kde je uvedeno: … (obchodní tajemství).

Návrh na určení a ústní jednání

Navrhovatelé v návrhu na určení uvedli, že se dohodli v bodě 9 Smlouvy na mechanismu, který smluvně zavazuje příslušného akcionáře při naplnění alespoň jedné podmínky uvedené v čl. 9.2 k nabídce veškerých svých akcií ostatním akcionářům I.CA, a to podle pravidel stanovených čl. 9.3 a 6 Smlouvy. Účastníci řízení považují ujednání v čl. 9.2 za odůvodněné, protože akcionáři mohou mít podrobné informace o ekonomice a obchodním vedení I.CA při vydávání certifikátů, které mohou jako akcionáři získat a tyto mohou využít v konkurenčním boji na trzích, na kterých jsou aktivní.

Dle názoru účastníků řízení se v daném případě nejedná o dohodu zakázanou podle § 3 až 6 zákona, a to z důvodů, že dohoda nezavazuje I.CA k jakémukoli dodávání certifikátů účastníkům řízení (ať již výhradnímu nebo nevýhradnímu), neomezuje I.CA v dodávkách certifikátů jiným subjektům a účastníky řízení přímo nezavazuje k odběru těchto certifikátů od I.CA. Případným důsledkem pro dotčený subjekt (akcionáře) je, při naplnění podmínky v čl. 9.2 Smlouvy, dle účastníků řízení, pouze povinnost převést své akcie v I.CA na ostatní akcionáře I.CA, a to za cenu jejich pořízení.

Účastníci řízení se dále domnívají, že i za předpokladu, že by akcionáři v důsledku znění jedné z podmínek uvedené v čl. 9.2 Smlouvy byli nepřímo motivováni k odebírání certifikátů od společnosti I.CA, nemůže takové jednání narušit hospodářskou soutěž z důvodu, že oblast vydávání kvalifikovaných certifikátů, zejména pak certifikátů vydávaných akreditovaným poskytovatelem, je oblastí přísně regulovanou, přičemž na území ČR pouze I.CA je oprávněna poskytovat tyto kvalifikované certifikáty jako jediný subjekt. Tím je dle účastníků řízení eliminován možný negativní dopad výše popsaného jednání na ostatní konkurenty společnosti I.CA na relevantním trhu.

Účastníci řízení dále zdůrazňují, že předmětné ujednání mezi akcionáři nebude znamenat omezení ostatních zákazníků I.CA odebírat od této společnosti jakékoliv certifikáty a navrhovaná omezení nepředstavují dle názoru účastníků řízení žádná omezení aktivit I.CA vůči ostatním jejím zákazníkům ani samotným konečným uživatelům certifikátů. Odebírání certifikátů od I.CA ze strany účastníků řízení by mělo výrazně zkvalitnit služby poskytované jejich konečným zákazníkům, zejména pak bezpečnost elektronické komunikace.

V návrhu se dále uvádí, že případné odebírání certifikátů účastníky řízení od I.CA může vést k určité standardizaci certifikátů mezi jednotlivými bankami, státními institucemi a dalšími subjekty. Je pravděpodobné, že se tím sníží náklady pro finálního zákazníka, který bude moci používat jeden certifikát pro komunikaci se všemi uvedenými subjekty a bude moci přecházet od jedné banky ke druhé bance. Konečná cena certifikátů bude ovlivněna i „obchodní logikou“ navrhovatelů, kteří nebudou mít z daňových důvodů zájem kupovat certifikáty za nepřiměřenou cenu a tím realizovat nadměrný zisk v I.CA, ale budou spíše motivováni realizovat přiměřený zisk při prodeji služby používajíc certifikáty I.CA konečnému uživateli. Účastníci řízení dále uvedli, že učiní z certifikátů I.CA standard pro zabezpečení svých služeb, zvýší se celkový počet certifikátů prodávaných I.CA akcionářům a ostatním odběratelům a tím dojde ke snížení jejich ceny.

K podpoře hospodářského a technického rozvoje v této oblasti dojde dle navrhovatelů tím, že účastníci řízení budou certifikáty poskytovat dále svým zákazníkům, koncovým uživatelům, kteří je budou schopni užívat i v komunikaci s jinými osobami, než jsou navrhovatelé. V této souvislosti lze očekávat, že tito uživatelé budou tudíž vyvíjet tlak na technickou a legislativní podporu elektronické komunikace a využívání elektronických podpisů v této oblasti.

Dle navrhovatelů umožní kontrola navrhovatelů nad I.CA zajistit stabilitu dodávek certifikátů, potřebnou pro stabilitu a kvalitu služeb elektronického bankovnictví a jiných obdobných služeb. Lhůty pro změny systémů elektronického zabezpečení jsou dlouhé, v řádu měsíců až let, takže úspěch podnikání akcionářů závisí na stabilitě poskytovatele certifikátů.

Za účelem objasnění některých skutečností a vysvětlení odborných pojmů používaných v šetřené oblasti nařídil Úřad ve správním řízení ústní jednání na den 9.11.2003 v sídle Úřadu. Z jednání mimo jiné vyplynulo, že ČSOB certifikáty I.CA již využívá, Česká spořitelna připravuje projekt, který by měl být uveden do provozu na jaře příštího roku, u Eurotelu lze předpokládat využití certifikátů u elektronického podpisu prostřednictvím mobilního telefonu, u Státní tiskárny cenin lze předpokládat, že certifikátů bude využito minimálně pro vnitřní komunikaci a u PVT se počítá s jejich využitím nejen pro vnitřní komunikaci, ale i v rámci služeb, které jsou nabízeny nejen komerčním organizacím, ale i v oblasti státní správy. Pokud se týká existující konkurence v oblasti certifikátů, bylo právním zástupcem účastníků řízení sděleno, že v oblasti vydávání kvalifikovaných certifikátů (viz dále část rozhodnutí „Vymezení relevantního trhu“) je I.CA, a.s. zatím na trhu ČR jediná, a že bariéry vstupu na trh pro další soutěžitele existují nejen z hlediska finančního, ale i nezbytného know-how. Vydávání kvalifikovaných certifikátů je podmíněno splněním podmínek stanovených v zákoně o elektronickém podpisu. V oblasti vydávání komerčních certifikátů působí i další soutěžitelé (např. Česká pošta, s.p., společnost AEC spol. s r.o.), kteří však mají na trhu malý podíl (komerční certifikáty může vydávat jakýkoliv subjekt, který je schopen implementovat technické prostředky a vypracovat dokumentační a administrativní základnu certifikační autority). Při vydávání komerčních certifikátů neexistují dle zástupce účastníků řízení administrativní bariéry, které by omezovaly vstup na příslušný relevantní trh.

Vymezení relevantního trhu

Pro řádné posouzení dohod obsažených ve Smlouvě je nutno vymezit relevantní trh, na němž se jejich případné protisoutěžní účinky projeví. Trh je obecně místem, kde se střetává nabídka s poptávkou. Relevantním trhem je potom trh zboží, které je z hlediska své charakteristiky, ceny a zamýšleného použití shodné, porovnatelné nebo vzájemně zastupitelné, a to na území, na němž jsou soutěžní podmínky dostatečně homogenní a zřetelně odlišitelné od sousedících území. Z hlediska času se relevantní trh zkoumá v případě, když v konkrétním okamžiku nebo období jsou soutěžní podmínky výrazně jiné než v období ostatních.

Pro účely vymezení trhu z hlediska výrobkového, vycházel Úřad z následujících skutečností:

Posuzovaná dohoda se týká oboru poskytování certifikačních služeb v oblasti elektronického podpisu. Elektronickým podpisem se ve smyslu zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), v platném znění, rozumí údaje v elektronické podobě, které jsou připojeny k datové zprávě

nebo jsou s ní logicky spojené a které umožňují ověření totožnosti podepsané osoby ve vztahu k datové zprávě. Zaručeným elektronickým podpisem se rozumí elektronický podpis, který splňuje následující požadavky: je jednoznačně spojen s podepisující osobou, umožňuje identifikaci podepisující osoby ve vztahu k datové zprávě, byl vytvořen a připojen k datové zprávě pomocí prostředků, které podepisující osoba může udržet pod svou výhradní kontrolou, je k datové zprávě, ke které se vztahuje připojen takovým způsobem, že je možné zjistit jakoukoliv následnou změnu dat.

Zákon o elektronickém podpisu dále upravuje dva stupně certifikátů zaručujících propojení podepisující se osoby s jejím veřejným klíčem. Toto propojení je realizováno prostřednictvím třetího důvěryhodného subjektu, tzv. certifikační autority. Certifikační autorita ověřuje identitu uživatelů a vystavuje jim digitální certifikáty.

O certifikátu bez přívlastku (dále i „prostý certifikát“ nebo „komerční certifikát“), vydávaném poskytovatelem certifikačních služeb, v podstatě platí to, co bylo uvedeno výše v souvislosti s rozlišením prostého a zaručeného elektronického podpisu. Naproti tomu kvalifikovaný certifikát, vydávaný poskytovatelem, jež splnil ohlašovací povinnost dle zákona o elektronickém podpisu, splňuje všechny náležitosti dle citovaného zákona. V případě prostého elektronického podpisu může kvalifikovaný certifikát zaručit totožnost osoby, nikoliv však integritu datové zprávy. Nejistota ohledně pravosti podpisu přetrvává. V případě zaručeného elektronického podpisu kvalifikovaný certifikát poskytuje veškeré záruky dle zákona o elektronickém podpisu, jedná se o nejdůvěryhodnější variantu elektronického podpisu. Záruky, které dává používání zaručeného elektronického podpisu tedy platí v plné míře pouze při vystavení kvalifikovaného certifikátu.

Nejvyšší formu záruky zajišťuje používání zaručeného elektronického podpisu a kvalifikovaného certifikátu vydávaného akreditovanými poskytovateli certifikačních služeb. Pouze zaručené elektronické podpisy a kvalifikované certifikáty vydávané akreditovanými poskytovateli certifikačních služeb je možné, v souladu s ustanovením § 11 zákona o elektronickém podpisu, používat i v oblasti orgánů veřejné moci. Akreditace podle zákona o elektronickém podpisu byla dosud Úřadem pro ochranu osobních údajů vydána pouze společnosti I.CA.

Komerční certifikáty lze využívat ve všech ostatních oblastech. Slouží pro realizaci interní a externí bezpečné komunikace v rámci subjektů komerční sféry. Jejich využití je především v obchodních komunikačních systémech a kanálech elektronického bankovnictví. Komerční certifikáty slouží např. pro oblast styku klienta s bankou. Komerční certifikáty může vydávat nejen společnost I.CA ale i další soutěžitelé.

Pro získání certifikátu je nezbytné využít služeb tzv. registračních autorit, které zajišťují příjem žádostí o certifikát, ověření její správnosti a oprávněnosti. Registrační autorita komunikuje s centrálním systémem, tj. zasílá příslušnou elektronickou žádost na zpracování. Po vydání certifikátu je tento zaslán na registrační autoritu, která o jeho vydání požádala. Registrační autorita následně dokončí proceduru předání certifikátu žadateli. Společnost I.CA poskytuje své služby prostřednictvím distribuční sítě pracovišť. Jako distribuční síť je využívána síť registračních autorit provozována především ve spolupráci s ČSOB a PVT. ČSOB má 300 registračních autorit, PVT má 15 registračních autorit a I.CA má 3 mobilní registrační autority (objíždí movitější klienty).

Do budoucna bude nejen ČSOB, ale i Česká spořitelna certifikáty používat pro účely elektronického bankovnictví a bezpečnou komunikaci mezi klienty a bankou (tj. budou poskytovat certifikáty svým klientům). Eurotel může certifikáty nabízet svým zákazníkům, kterým bude prostřednictvím certifikátů umožněn přístup k jím nabízeným službám. Certifikáty nabízené zákazníkům pomohou ke zvýšení bezpečnosti poskytovaných služeb, resp. k jejich zkvalitnění. Do budoucna rovněž počítají s využitím certifikátů další účastníci řízení tj. Státní tiskárna cenin a PVT.

Na základě výše uvedených skutečností vymezil Úřad relevantní trhy v z hlediska věcného jako **trh poskytování služeb kvalifikovaných certifikátů pro oblast elektronického podpisu prostřednictvím akreditovaného poskytovatele certifikačních služeb** a **trh poskytování služeb jiných certifikátů než kvalifikovaných certifikátů pro oblast elektronického podpisu prostřednictvím poskytovatele certifikačních služeb.**

Obdobně postupoval Úřad rovněž ve správním řízení č.j. S 97/03, když v rozhodnutí č.j. S 97/03-2521/03, vymezil relevantní trhy z hlediska výrobkového v oblasti poskytování certifikačních služeb ve smyslu zákona o elektronickém podpisu jako trh služeb kvalifikovaných certifikátů poskytovaných akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb a trh služeb jiných certifikátů než kvalifikovaných certifikátů poskytovaných akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb.

Geografický relevantní trh zahrnuje oblast, ve které jsou soutěžní podmínky dostatečně homogenní a zřetelně odlišitelné od sousedních území. Z hlediska **geografického** je relevantním trhem **celé území České republiky**, neboť poskytování služeb kvalifikovaných certifikátů prostřednictvím akreditovaného poskytovatele certifikačních služeb a poskytování služeb jiných certifikátů než kvalifikovaných certifikátů prostřednictvím poskytovatele certifikačních služeb probíhá na celém tomto území za dostatečně homogenních podmínek.

Po stránce **časové** jde o trh **trvalý**, charakterizovaný pravidelně se opakujícími dodávkami v průběhu celého roku.

Jak bylo řečeno již výše, jediným subjektem působícím na trhu poskytování služeb kvalifikovaných certifikátů pro oblast elektronického podpisu prostřednictvím akreditovaného poskytovatele certifikačních služeb je I.CA, která v roce 2002 vydala 770 ks kvalifikovaných certifikátů. Veškeré kvalifikované certifikáty byly v roce 2002 distribuovány ve smyslu zprostředkování prodeje kontaktními místy – registračními autoritami PVT. Společnost PVT a potažmo účastníci řízení tak byli v roce 2002 100% odběrateli kvalifikovaných certifikátů, v důsledku čehož disponují v úhrnu 100% postavením na poptávkové straně výše uvedeného relevantního trhu.

Na trhu poskytování služeb jiných certifikátů než kvalifikovaných certifikátů pro oblast elektronického podpisu prostřednictvím poskytovatele certifikačních služeb působí na straně nabídky mimo společnost I.CA rovněž další soutěžitelé, např. společnosti AEC, spol. s r.o., GLOBE INTERNET, s.r.o. a Certifikační autorita Czechia, s.r.o. Celkem bylo v r. 2002 na relevantní trh dodáno cca 141.075 ks komerčních certifikátů. (Účastníci řízení odhadli celkový počet komerčních certifikátů dodaných v roce 2002 na trh na cca 150.000 ks). S ohledem na tuto skutečnost disponuje I.CA na tomto trhu tržním podílem cca 99,2% Z celkového počtu vydaných komerčních certifikátů v roce 2002 bylo dle sdělení zástupce účastníků řízení distribuováno prostřednictvím kontaktních míst ČSOB cca 75 – 80 % komerčních certifikátů vydaných I.CA a prostřednictvím kontaktních míst PVT cca 10 – 12

% % komerčních certifikátů vydaných I.CA. Ostatní účastníci řízení, tj. Česká spořitelna, Eurotel a Státní tiskárna cenin v roce 2002 žádné komerční certifikáty vydané I.CA nedistribuovali. Souhrnný podíl účastníků řízení na poptávkové straně relevantního trhu poskytování služeb jiných certifikátů než kvalifikovaných certifikátů prostřednictvím poskytovatele certifikačních služeb tak v roce 2002 činil cca 84,35%.

Posouzení dohody z hlediska zákona

Podle § 3 odst. 1 zákona jsou zakázané a neplatné dohody mezi soutěžiteli, rozhodnutí jejich sdružení a jednání soutěžitelů ve vzájemné shodě, které vedou nebo mohou vést k narušení hospodářské soutěže, pokud tento nebo zvláštní zákon nestanoví jinak, nebo pokud Úřad nepovolí svým rozhodnutím nebo vyhláškou z tohoto zákazu výjimku. Zakázanými ve smyslu § 3 odst.1 zákona jsou především dohody výslovně uvedené v § 3 odst. 2 písm. a) – f) zákona, jako např. dohody o cenách, rozdělení trhu, atd. (výčet těchto zakázaných dohod je však pouze demonstrativní).

Dle § 5 odst. 1 zákona jsou pak dohody soutěžitelů, kteří působí na stejné úrovni trhu zboží, horizontálními dohodami. V § 6 odst.1 zákon stanoví, že zákaz dohod podle § 3 odst.1 zákona se nevztahuje na horizontální dohodu, pokud společný podíl účastníků dohody na relevantním trhu nepřesahuje 5%. U horizontálních dohod, u nichž podíl účastníků dohody na relevantním trhu nepřesahuje tuto hranici, není jejich dopad na hospodářskou soutěž významný, a proto jsou ze zákazu dohod narušujících soutěž vyňaty (tzv. dohody de minimis). Vynětí však nelze uplatnit v případech stanovených v § 6 odst. 2 zákona (dohody o cenách apod.).

Předmětem Smlouvy je úprava vztahů mezi účastníky řízení, týkající se jejich postavení akcionářů v I.CA a zároveň odběratelů služeb I.CA. S ohledem na skutečnost, že Smlouva mezi účastníky řízení mimo jiné upravuje jejich působení, ať již současné, či budoucí, na poptávkové straně relevantního trhu poskytování služeb kvalifikovaných certifikátů pro oblast elektronického podpisu prostřednictvím akreditovaného poskytovatele certifikačních služeb a trhu poskytování služeb jiných certifikátů než kvalifikovaných certifikátů pro oblast elektronického podpisu prostřednictvím poskytovatele certifikačních služeb, v rámci nichž účastníci řízení působí nebo budou působit na stejné úrovni trhu zboží, jedná se o dohodu horizontální.

Účastníci řízení jako akcionáři společnosti I.CA společně deklarují ochránit vložené investice do nákupu akcií I.CA, zajištění její prosperity, vyloučení „postranních“ úmyslů jednotlivých akcionářů, spočívající v možné snaze nakoupení akcií společnosti I. CA a jejich následný prodej se ziskem (tedy zhodnocení) a to na úkor snahy po dlouhodobém zajištění prosperity společnosti I.CA – zamezení spekulativním nákupům a převodům akcií I.CA. Uvedené skutečnosti byly také jedním z důvodů přijetí dohody mezi účastníky řízení v rámci Smlouvy, blíže specifikované v čl. 9.2. Smlouvy spočívající v … (obchodní tajemství).

K tomu Úřad sděluje, že přestože je právo vlastnit majetek, tedy právo vlastnické, je základním lidským právem ve smyslu čl. 11 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), stanoví Listina v odst. 3 téhož článku, že vlastnictví zavazuje a nesmí být zneužito na újmu práv druhých nebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými (veřejnými) zájmy, mezi něž náleží bezpochyby rovněž zájem na funkční hospodářské soutěži. Řádný výkon vlastnického práva tedy předpokládá respektování práv druhých a respektování právních předpisů chránících veřejné zájmy. Rozhodne-li se vlastník užívat svoji věc nejen pro svou

potřebu, ale jako podnikatel, respektive soutěžitel, je povinen tuto činnost vyvíjet v souladu s právními předpisy, které ji upravují, tedy rovněž zákon o ochraně hospodářské soutěže. Tento zákon přitom neomezuje soutěžitele v možnosti užívat své vlastnictví k dosažení zisku a nenutí jej rovněž, aby za cenu vlastních ztrát podporoval konkurenty, omezuje a zavazuje jej toliko k takovému chování, aby vůči ostatním soutěžitelům zachovával „fair“ přístup

V případě Dohody účastníků řízení obsažené v čl. 9.2 Smlouvy je třeba poukázat na skutečnost, že v důsledku jejího dodržování by došlo k situaci, … (obchodní tajemství). Je zjevné, že v důsledku takto formulovaného závazku akcionáře, postihovaného navíc v případě nedodržení sankcí ve formě povinnost převést své akcie na ostatní akcionáře I.CA (s výjimkou případů uvedených v čl. 9.6 Smlouvy), by byla vytvořena bariéra bránící vstupu dalších soutěžitelů – zájemců o působení na trhu poskytování služeb kvalifikovaných certifikátů pro oblast elektronického podpisu prostřednictvím akreditovaného poskytovatele certifikačních služeb, kde dosud působí toliko I.CA a kteří by odpočátku nemohli efektivně nabízet své služby. V případě relevantního trhu poskytování služeb jiných certifikátů než kvalifikovaných certifikátů pro oblast elektronického podpisu prostřednictvím poskytovatele certifikačních služeb by Dohoda z obdobných důvodů vedla k vytvoření bariéry vstupu pro nově vstupující soutěžitele rovněž na tomto trhu, jakož i stávajícím soutěžitelům znemožnila efektivní nabízení svých služeb – poskytování certifikátů, čímž by došlo k jejich znevýhodnění v hospodářské soutěži. Tato situace je o to závažnější, že účastníci řízení, respektive někteří z nich, jsou silnými subjekty na poptávkové straně dotčených relevantních trhů, což ve svém důsledku prohlubuje negativní dopady Dohody popsané výše.

Je třeba dále zdůraznit, že předmětná dohoda je uzavírána na období 5 let, což je období, během něhož se na nově konstituovaných trzích, kterými trh poskytování služeb kvalifikovaných certifikátů pro oblast elektronického podpisu prostřednictvím akreditovaného poskytovatele certifikačních služeb a trh poskytování služeb jiných certifikátů než kvalifikovaných certifikátů pro oblast elektronického podpisu prostřednictvím poskytovatele certifikačních služeb bezesporu jsou, může dojít k podstatné změně podmínek. Lze rovněž konstatovat, že v důsledku dohody účastníků řízení obsažené v čl. 9.2 Smlouvy by došlo k zajištění ochrany I.CA před potenciálními konkurenty, což by ve svém důsledku mohlo výrazně narušit vývoj soutěže na dotčených relevantních trzích. Je třeba dále uvést, že ustanovení čl. 9.6. Smlouvy, které v omezené míře snižuje negativní dopad dohody obsažené v čl. 9.2 neeliminuje potenciální negativní dopady Dohody v míře dostatečné k tomu, aby předmětná Dohoda nemohla vést k narušení hospodářské soutěže ve smyslu § 3 odst. 1 zákona.

Úřad se dále zabýval otázkou, zda je možné na Dohodu aplikovat pravidlo *de minimis*, nicméně s ohledem na podíl účastníků řízení na poptávkové straně dotčených relevantních trhů toto pravidlo aplikovat nelze. S ohledem na tuto skutečnost Úřad konstatuje, že Dohoda podléhá zákazu dohod dle § 3 až 6 zákona, neboť může vést k narušení hospodářské soutěže na relevantním trhu poskytování služeb kvalifikovaných certifikátů pro oblast elektronického podpisu prostřednictvím akreditovaného poskytovatele certifikačních služeb a trhu poskytování služeb jiných certifikátů než kvalifikovaných certifikátů pro oblast elektronického podpisu prostřednictvím poskytovatele certifikačních služeb, za předpokladu, že podíl akcionářů První certifikační autority, a.s., se sídlem Praha 9, Libeň, Podvinný mlýn 2178/6, PSČ 190 00, IČ: 264 39 395 na poptávkové straně trhu poskytování služeb kvalifikovaných certifikátů prostřednictvím akreditovaného poskytovatele certifikačních služeb a trhu poskytování služeb jiných certifikátů než kvalifikovaných certifikátů prostřednictvím poskytovatele certifikačních služeb nepoklesne pod 5%. Úřad se tak ve svých

závěrech nemohl ztotožnit s názorem účastníků řízení, že předmětná dohoda není způsobilá narušit hospodářskou soutěž.

Úřad se dále ve správním řízením řízení zabýval ujednáním obsaženém rovněž v čl. 9.2 Smlouvy, které … (obchodní tajemství). V daném případě zhodnotil Úřad jako ujednání, které není nad rámec zákonné ochrany zájmů účastníků řízení jako akcionářů společnosti I.CA. Opatření zavazuje … (obchodní tajemství) a nemá negativní dopady na soutěžní prostředí na dotčených relevantních trzích.

Závěr:

Na základě posouzení všech výše uvedených skutečnosti rozhodl Úřad tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí.

Poučení o opravném prostředku

Proti tomuto rozhodnutí mohou účastníci řízení podle § 61 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů (správní řád), podat rozklad k předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže prostřednictvím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a to do 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí. Včas podaný rozklad má odkladný účinek.

Mgr.Vítězslav Šemora
pověřený řízením odboru

Rozhodnutí obdrží v 5 vyhotoveních:

Baket & McKenzie v.o.s.
Mgr. Marek Kreisl LL.M.
advokát
Klimentská 46
110 02 Praha 1